התם אין לה טומאה בחוץ הכא כי נפיק
לבראי ליטמי הכא נמי כשיצא לחוץ אי יצא
לחוץ מאי למימרא מהו דתימא מגו דמהני
טבילה לדם דאיכא גואי תהני נמי להאי
קמ"ל שמעתין איפריק אלא יולדת אי בימי
נדה נדה אי בימי זיבה זיבה הכא במאי
עסקינן *בלידה יבשתא לידה יבשתא מאי
מטמא בפנים כבחוץ איכא כגון *שהוציא
ולד ראשו חוץ לפרוזדור וכדרב אושעיא
*דאמר רב אושעיא גזרה שמא יוציא הולד
ראשו חוץ לפרוזדור וכי ההוא דאתא לקמיה
דרבא אמר ליה א) מהו למהל בשבתא אמר
ליה שפיר דמי בתר דנפק אמר רבא ס"ד
דההוא גברא לא ידע דשרי למהל בשבתא
אזל בתריה אמר ליה אימא לי איזי גופא
דעובדא היכי הוה אמר ליה שמעית ולד
דצווח אפניא דמעלי שבתא ולא אתיליד עד
שבתא אמר ליה האי *הוציא ראשו חוץ
לפרוזדור הוא והוי מילה שלא בזמנה וכל
מילה שלא בזמנה אין מחללין עליה את
השבת איבעיא להו אותו מקום של אשה
בלוע הוי או בית הסתרים הוי למאי נפקא
מינה כגון שתחבה לה חבירתה כזית נבלה
באותו מקום אי אמרת בלוע הוי טומאה
בלועה לא מטמאה ואי אמרת בית הסתרים
הוי נהי דבמגע לא מטמיא במשא מיהא
מטמיא אביי אמר בלוע הוי רבא אמר בית
הסתרים הוי אמר רבא מנא אמינא לה דתניא
*אלא מפני שטומאת בית הסתרים היא
וטומאת בית הסתרים לא מטמאה אלא
שגזרת הכתוב היא ואביי חדא ועוד קאמר
חדא דטומאה בלועה היא ועוד אפילו אם
תמצי לומר טומאת בית הסתרים היא אינה
מטמאה אלא שגזרת הכתוב היא איבעיא
להו מקום נבלת עוף טהור בלוע הוי או בית
הסתרים הוי למאי נפקא מינה כגון שתחב לו
חבירו כזית נבלה לתוך פיו אי אמרת בלוע
הוי טומאה בלועה לא מטמיא *(אלא אי)
אמרת בית הסתרים הוי נהי נמי דבמגע לא
מטמא במשא מיהא מטמא אביי אמר בלוע
הוי ורבא אמר בית הסתרים הוי אמר אביי
מנא אמינא לה דתניא *יכול תהא נבלת
בהמה מטמאה בגדים אבית הבליעה ת"ל
°נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה מי שאין ויקרא כב
לה טומאה אלא אכילתה יצתה זו שטמאה
קודם שיאכלנה ותיתי בק"ו מנבלת עוף טהור
ומה נבלת עוף טהור שאין לה טומאה בחוץ
יש לה טומאה בפנים זו שיש לה טומאה
בחוץ אינו דין שיש לה טומאה בפנים אמר
קרא בה בה ולא באחרת אם כן מה תלמוד לומר °והאוכל ליתן שיעור ויקרא יא
לנוגע ולנושא כאוכל מה אוכל בכזית אף נוגע ונושא בכזית אמר רבא
שרץ בקומצו טהור נבלה בקומצו טמא שרץ בקומצו טהור שרץ
בנגיעה הוא דמטמא ובית הסתרים לאו בר מגע הוא נבלה בקומצו
טמא נהי דבמגע לא מטמא במשא מיהא מטמא *שרץ בקומצו
והכניסו לאויר התנור טמא פשיטא מהו דתימא °תוכו אמר רחמנא [שם]
ולא

התם אין לה טומאה בחוץ. כדפרישית• לטמאה בה אין לך בה אלא מה שאמור בה והך הוא לגזור בה רחמנא: הכא כי נפיק לבראי תיטמי. וכיון דמטמא בחוץ הויא כשאר טומאות דלא מטמאות בלועות: הכא נמי כשיצא לחוץ. לכשיצא לחוץ מטמא אותה אם נעקר קודם טבילה ואם טבלה טהורה כל זמן שהוא שם ולכשיצא ויגע בה יטמאנה: מאי למימרא. הא דם טמא הוא דקודם טבילה נעקר: שמעתין. דרבי זירא דהוה קשיא לן טומאה בלועה היא: איפריק. דלכשיצא לחוץ הוא דקאמר. והשתא לא מתוקמא ברייתא דקתני יולדת מטמאה בבית החיצון כדרבי זירא דהא לרבי זירא לא מטמיא עד השתא שיצא והדרא קושיא לדוכתין: בלידה יבישתא. דליכא לא נדה ולא זיבה: אי ביבשתא מאי מטמיא בפנים איכא: כגון שהוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור. ואוליד וקאמר דאע"ג דאכתי ראשו בפנים הוא דהיינו בבית החיצון הוי כילוד וטמאה לידה וכרב אושעיא דאמר חוץ לפרוזדור ולד הוי: דאמר רב אושעיא. בפרק בהמה המקשה (חולין דף עב.) אהא דתנן• אשה שמת עוברה בתוך מעיה ופשטה חיה את ידה ונגעה בו החיה טמאה טומאת שבעה והאשה טהורה עד שיצא הולד והוינן בה חיה אמאי טמאה טומאה בלועה היא ואמר רב אושעיא הכא טומאת חיה מדרבנן גזרה שמא יוציא ולד את ראשו חוץ לפרוזדור ותגע בו דמכי נפק הוה ליה ילוד ולא הוי בלועה וטמאה מדאורייתא משום נוגע במת. אלמא חוץ לפרוזדור ילוד הוא הילכך לענין לטמא את אמו טומאת לידה נמי ילוד הוא: וכי ההוא דאתא כו'. כלומר מדרבא נמי שמעינן דראשו חוץ לפרוזדור הוי ילוד: ס"ד. כלומר אפשר שאין זה האיש יודע שמילה בשבת מותרת אלא ודאי דבר ספק אירע בו: דצווח. שמעתי את הולד צועק בתוך המעיים מבעוד יום של ערב שבת: טומאה בלועה לא מטמאה. דהרי היא כמי שאינה ואין בה לא מגע ולא משא ומטהרה אשה זו: ואי אמרת בית הסתרים הוי. כשאר בית הקמטים טומאה לא בטלה ונהי דבמגע לא מטמיא דלא מטמא בית הסתרים בנגיעה במשא מיהא מטמאה וטמאה אשה זו שהרי נושאת את הנבלה: מקום נבלת עוף טהור. בית הבליעה של אדם שאין לנבלת עוף טהור טומאה אלא שם: שתחב לו חבירו. דאי מתחב הוא לעצמו איטמי ליה במגע: בה. בגדים טמאים בבית הבליעה ולא באחרת: קומצו. כגון בין אצבעותיו או שאר קמטים פרונצ"ש בלע"ז:
קמ"ל

תורה אור

שהוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור. אבל בפרוזדור עצמו טהורה דלא חשוב כבחוץ ואם תאמר והא אמר לעיל בפ"ק (דף יז:) דם הנמצא בפרוזדור ספקו טמא ויש לומר התם ספק טמא כשיצא לחוץ ועוד יש לחלק בין (דם) לידה לדם נדה: וא"ת דבריש בהמה המקשה (חולין דף סח.) ובפרק יש בכור (בכורות דף מו:) עביד צריכותא הא דתניא דראשו כילוד באדם ובבהמה דאי תנא בהמה משום דלית לה פרוזדור אבל אשה דאית לה פרוזדור אימא לא ומאי נפקא מינה במאי דאית לה פרוזדור כיון דבעינן שיוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור כדמשמע הכא ויש לומר דפרוזדור דהתם לא הוי כי האי דהכא דהתם קרי פרוזדור לשני הירכים שמכסה בהן ראשו של ולד וה"א דלא חשיב כילוד וכן פירש שם בקונטרס:

וכדרב אושעיא כו'. דיצא ראשו חוץ לפרוזדור הוי כילוד ומלתיה דרב אושעיא איתמר אהא דפריך בבהמה המקשה (חולין עב. ושם) גבי אשה שמת עוברה בתוך מעיה ונגעה חיה בעובר טמאה ואמאי טמאה הא טומאה בלועה היא ומשני רב אושעיא כו' תימה אמאי נקט ראשו משום דהוי כילוד כדמשמע הכא אפילו הוציא ידו נמי טמאה החיה שנגעה בו או הסיטתו דהא לאו טומאה בלועה היא ויש לומר דגזרת הכתוב היא דלא מטמא עד שיצא כילוד כדדריש התם רבי ישמעאל על פני השדה לאתויי עובר שבמעי אמו והשתא ניחא (א) דבעי התם מאי טעמא דרבי ישמעאל אע"פ שמשמע פשוט דהא טומאה בלועה היא אלא קים ליה דמטהר עד שיצא כל כך דמקרי לידה:

יצתה זו שטמאה כו'. לאו מיעוטא הוא דא"כ מאי קאמר דתיתי בק"ו אלא יצתה זו היינו שאינו בכלל פסוק זה וא"ת ומאי ידחק רבא מן הברייתא וי"ל דמיירי כגון שבית הבליעה רחב כ"כ שלא ישים נבלה שתחב לו חבירו:

מה ת"ל והאוכל ליתן שיעור אכילה לנוגע ולנושא. תימה כיון דבאכילה כתיב כבוס בגדים ובנוגע לא כתיב לית לן לאוקמא שיעור אכילה לנוגע אלא בנושא דכתיב ביה כבוס בגדים כדאשכחן לעיל בפ"ק (דף ט.) ובפ"ק דיומא (דף יד.) דאמר ומזה מי הנדה יכבס בגדיו היינו נושא ואפקה רחמנא בלשון הזאה ליתן שיעור הזאה כנושא ולא כנוגע*) משום דלא כתיב ביה כבוס בגדים ויש לומר דהתם לא כתיב נושא בהדיא אבל הכא אי לא קאי והאוכל אלא אנושא גרידא א"כ לא נכתוב נושא וממילא נימא דמאי אוכל נושא כמו התם דלא כתיב נושא ואמרינן מאי מזה נושא ומיהו תימה כבוס בגדים דכתב רחמנא באוכל למה לי וכ"ת דאי לא הוה כתיב ביה כבוס בגדים הוה מוקמינן ליה בנוגע ולא בנושא דבעי כבוס בגדים א"כ לא לכתוב נוגע כלל ושמא לשום דרשא איצטריך ואם תאמר דבפרק בהמה המקשה (חולין דף עא.) מפיק טומאה בלועה מהאי קרא דוהאוכל מנבלתה יכבס בגדיו וטמא עד הערב מי לא עסקינן דאכל סמוך לשקיעת החמה והשתא הא (ב) דקאמר הכא דהאי אוכל לא אכילה ממש הוא אלא ליתן שיעור אכילה לנוגע ולנושא ויש לומר דהתם מפיק משום דאין מקרא יוצא מידי פשוטו:
למימרא

*) [הזאה כנושא ולא כנוגע רש"ש]

עין משפט נר מצוה

כט א מיי' פ"ה מהלכות מ"מ ריש פ"י מהל' איסורי ביאה [טוש"ע יו"ד סי' קצ"ד סעיף א]:

ר"מ מ"מ

[א" טוש"ע יו"ד סי' קנה סעיף י וסעיף יב]:

ל ב מיי' פ"ה מהל' מילה הלכה טז סמג עשין כח טוש"ע יו"ד סי' רסו סעי' ו:

לא ג ד מיי' פ"א מהל' טומאת מת הל"ג והל"ד:

לב ה ו ז מיי' פ"ג מהל' אבות הטומאות הלכה א:

לג ח מיי' פ"א מהל' טומאת מת הל"ג והלכה ח:

לד ט מיי' פ"ד מהל' כלים הל"ו:

◆

תוספי הרא"ש

שהוציא הולד ראשו חוץ לפרוזדור אבל בפרוזדור עצמו טהור ולא חשיב כבחוץ והא דאמר לעיל פ"ב דם הנמצא בפרוזדור ספיקו טמא י"ל דיש חילוק בין דם ללידה ועוד דהתם ספיקו טמא כשהוציא לחוץ קאמר. וקשה פרש"י דאמרינן בריש בהמה המקשה ובפ' יש בכור לנחלה דאיצטריך למיתני באדם ובבהמה דלידת ראשו הויא לידה דאי תנא באדם ה"א משום דחשיב פרצוף דידיה ואי תנא בבהמה ה"א משום דאין לה פרוזדור אימא לא וכיון דבעינן שיוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור כדמשמע הכא למה לי פרוזדור לפגוע לידת ראשו שלא תחשב לידה כיון שהוציא ראשו חוץ לפרוזדור וי"ל דפרוזדור דהכא לאו כפרוזדור דהתם אלא שני הירכים קרי פרוזדור שמתכסה בהן ראש הולד הלכך הוה ס"ד דלא הוי כילוד וכפרש"י התם: דאמר רב אושעיא גזירה שמא יוציא ראשו חוץ לפרוזדור ומילתא דרב אושעיא איתמר אהא דאמרינן בפ' בהמה המקשה גבי אשה שמת עוברה בתוך מעיה החיה טמאה טומאת ז' והאשה טהורה עד שיצא הולד ופריך אמאי טומאה בלועה היא וקאמר רב אושעיא גזירה שמא יוציא ראשו וכו' ופרשיתי הכא הא דרב אושעיא לומר דחשוב כילוד ביציאת הראש חוץ לפרוזדור משמע דרב אושעיא נקט דוקא ראשו ותימה אמאי נקט ראשו אפי' הוציא ידו חוץ לפרוזדור טמאה החיה שנגעה בה דהא לא הוי טומאה בלועה וי"ל דגזרת הכתו' היא דעד שתצא כילוד לא מטמא כדדריש ר' ישמעאל בפ' בהמה המקשה על פני השדה לרבות עובר שבמעי אשה: יצתה זו שטומאתה קודם שיאכלנה. לאו מיעוטא הוא דא"כ מאי פריך ותיתי בק"ו אלא ה"פ יצתה זו כלומר לא איירי קרא בההיא. ותימה רבא מאי קא משני מוקי ברייתא וי"ל דסבר דבית הבליעה רחב ואפשר שלא ישים הנבילה שתחב לו חבירו. א"נ כי קאמר רבא דבית הסתרים הוי היינו בתחלת בית הבליעה אבל בגופו מודה דבלוע הוי והבא מיירי כגון שתחב לו בעומק בית הבליעה: מה אכילה בכזית אף נוגע ונושא בכזית. ותימה כיון דבקרא דוהאוכל כתיב כיבוס בגדים ובנוגע לא כתיב כיבוס בגדים הוה לן לאוקמי שיעור אכילה לנושא דוקא דכתיב ביה כיבוס בגדים אבל לא בנוגע דלא כתיב ביה כיבוס כדאמרינן לעיל גבי מזה וי"ל דאי לא קאי אלא אנושא לא הו"ל למיכתב נושא כלל ומשלא הוה אמינא מאי אוכל אשר לטמא אוכל ממש כמו גבי מזה דלא כתיב נושא ואמרינן מאי מזה נושא. ומיהו תימה כיבוס בגדים דכתיב באוכל למה לי וכ"ת דאי לא כתיב כיבוס הוה מוקמינן ליה בנוגע ולא בנושא דכתיב ביה כיבוס בגדים הא ליתא דא"כ לא ניכתוב נוגע כלל. ולעיל בפ"ק כתבתי תירוץ בשם הר' יחיאל:

[פ"א ד"ה נגדים]

חולין עב. ע"ש

[שם עב.]

[פי' הלועז לא כהוגן דראשו לא טוס מלוין דכל כמוס דליתא כמפני אשר פיו סתום. כ"ה לשון שאלתות פרשת נח סי' ס]

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' א"ל מהו למהל בשבתא. ע"כ עיין [illegible] דף עו ע"ד:

[לעיל מא:]

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וכדרב אושעיא וכו' והשתא ניחא דפליג התם רבי ישמעאל ל"ל ששמעו מקרא אע"פ שמשמעו פשוטו כצ"ל: (ב) ד"ה מה ת"ל והאוכל וכו' והשתא לא קאמר הכא דהאי אוכל כצ"ל:

[צ"ל מאי אבירה]

[עי' זבחים סט: ובחולין קכ]

◆

לעזי רש"י

פרונצי"ש. קמטים.

מוסף רש"י שמא יוציא הולד ראשו. דאי אמרת חיה שפשטה ידה למעי אשה ונגעה בעובר מת טהורה, פעמים שהולד מוציא ראשו חוץ לפרוזדור והרי הוא כילוד ומטמא ומטהרה חיה שעדיין הוא במעיה ואתי לטהרה (חולין עב.). יכול תהא נבלת בהמה מטמאה בגדים אבית הבליעה. כגון תחב לו חברו בבית בליעתו והוא לא נגע בה, שלא נטמא במגעה, דמגע בית הסתרים לא מטמאה, וכטומאת משא נמי ליכא טומאה, שלא זו משם עד שבלעה, ת"ל נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה. בה משמע מיעוטא, מי שאין לה טומאה אלא אכילתה. כדכתיב לא יאכל וכתיב בה, כלומר בזו ולא באחרת, יצתה זו שטמאה קודם שיאכלנה. שמטמאה במגע עד שלא יאכלנה, כדכתיב והנוגע בנבלתה וגו', הלכך על כרחך בעוף משתעי (חולין כ:). ותיתי בק"ו. יכול נבלת העוף תטמא מן הכתוב מהאי קרא ונבלת בהמה מק"ו, מה העוף שאינו מטמא במגע ובמשא מטמא בבית הבליעה, בהמה שמטמאה כו', אמר קרא בה. בה אתה מיטמא בבית הבליעה ואי אתה מיטמא בנבלת בהמה בבית הבליעה (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones